

INES Gotland

Information och Nyheter från Enheten för Smittskydd och vårdhygien

Region Gotland

Årgång 15, nummer 1

IINNEHÅLL

<i>Introduktion</i>	2
<i>Årsrapport 2020</i>	2
<i>Sammanfattning anmälningspliktiga sjukdomar 2020</i>	3–5
<i>Influensa 2020–2021</i>	6
<i>Covid–19 – Pandemi och vaccinationer</i>	6
<i>STI-mottagningen</i>	7
<i>Strama</i>	7
<i>Förändringar i personalgruppen</i>	7
<i>Vårdhygien</i>	8
<i>Här når du oss</i>	9

*Smittskydd Gotland
Visborgsallén 19
Hus Gute plan 3
62181 Visby
smittskydd@gotland.se*

Introduktion

Vi har ett nytt år och det är dags för det första numret av INES Gotland, tidigare känd som skriften Gutesmittu. Här sammanfattar vi smittläget på Gotland och lyfter fram information och nyheter från smittskydd och vårdhygien.

Informationen hittas också på www.gotland.se/57222

Årsrapport

Sexuellt överförbara infektioner	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gonorré	2	0	3	4	2	9	6
HIV-infektion	1	0	0	2	2	0	4
Klamydiainfektion	199	191	162	173	192	232	172
Syfilis	0	0	1	0	0	0	1
Multiresistenta bakterier							
Extended spectrum Betalaktamase ESBL	16	29	35	42	41	37	30
Extended spectrum Betalaktamase ESBLcarba	1	0	0	0	0	0	0
Meticillinresistenta gula stafylokocker (MRSA)	18	11	29	19	14	16	14
Pneumokocker med nedsatt känslighet för pc	0	0	0	0	0	1	3
Vancomycinresistenta Enterokocker (VRE)	0	0	1	1	1	2	0
Hepatiter							
Hepatit A	0	0	0	0	0	0	0
Hepatit B	4	1	20	3	3	3	5
Hepatit C	5	10	6	8	5	2	7
Hepatit D	0	0	1	0	0	0	0
Hepatit E	1	1	1	0	0	0	0
Mag- & tarminfektioner							
Campylobacterinfektion	59	61	78	60	64	52	20
Cryptosporidium	0	1	5	5	4	6	3
Entamoeba histolytica	0	0	0	0	0	0	0
Enterohemorragisk E.Coli (EHEC)	0	1	2	0	3	2	3
Giardiainfektion	2	2	10	10	8	16	4
Salmonellinfektion	8	8	8	10	8	13	6
Shigellainfektion	0	4	1	1	9	3	0
Yersiniainfektion	0	2	2	1	1	2	0

Forts årsrapport 2020

Mykobakterieinfektioner	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Atypiska mykobakterier	1	1	2	3	4	3	2
Tuberkulos	1	4	1	1	0	1	7
Invasiva infektioner							
Betahemolyserande grupp-A-streptokocker (GAS) (invasiv infektion)	2	2	1	7	8	6	0
Haemophilus influenzae (invasiv infektion)	3	4	0	1	1	3	2
Listeriainfektion	2	2	0	1	0	0	1
Meningokockinfektion (invasiv infektion)	1	0	1	0	0	0	0
Pneumokockinfektion (invasiv infektion)	10	12	10	6	8	10	2
Övriga infektioner							
Covid-19	-	-	-	-	-	-	1865
Influensa A	-	12	80	103	72	188	53
Influensa B	-	0	18	8	167	5	8
Denguefeber	2	1	1	0	0	1	0
Kikhosta	10	4	9	4	1	3	1
Legionellainfektion	0	1	2	1	2	5	1
Malaria	1	0	0	0	1	3	0
TBE (Fästingburen encefalit)	0	5	1	1	3	3	0
Tetanus (Stelkramp)	0	0	0	0	0	0	0
Trikinos	1	0	0	0	0	0	0
Vibrioinfektion exkl kolera	0	0	1	0	5	2	1
Viral meningoencefalit	17	5	6	2	5	4	0
Totalt	375	402	498	477	634	633	2221

Sammanfattning av anmälningspliktiga sjukdomar 2020

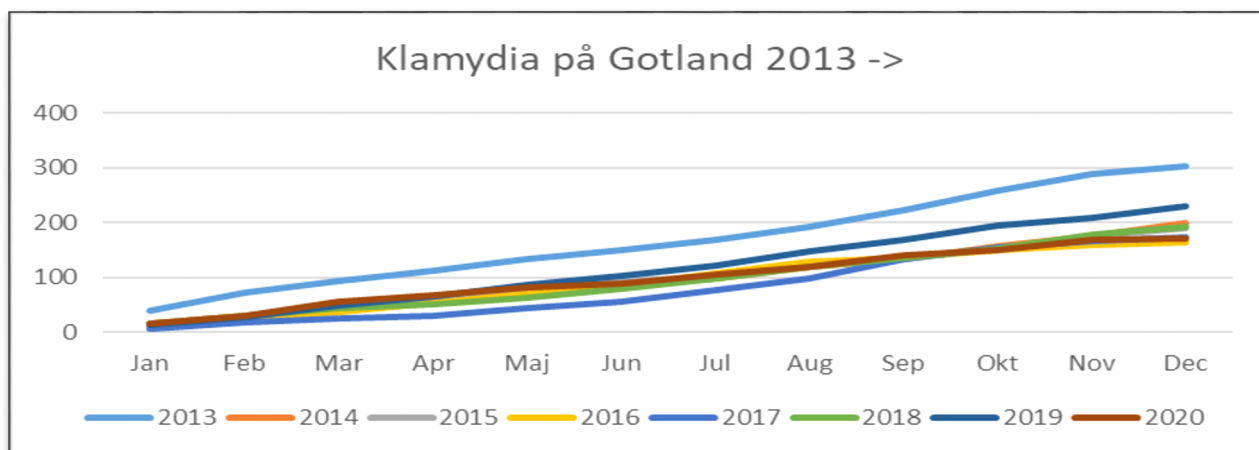
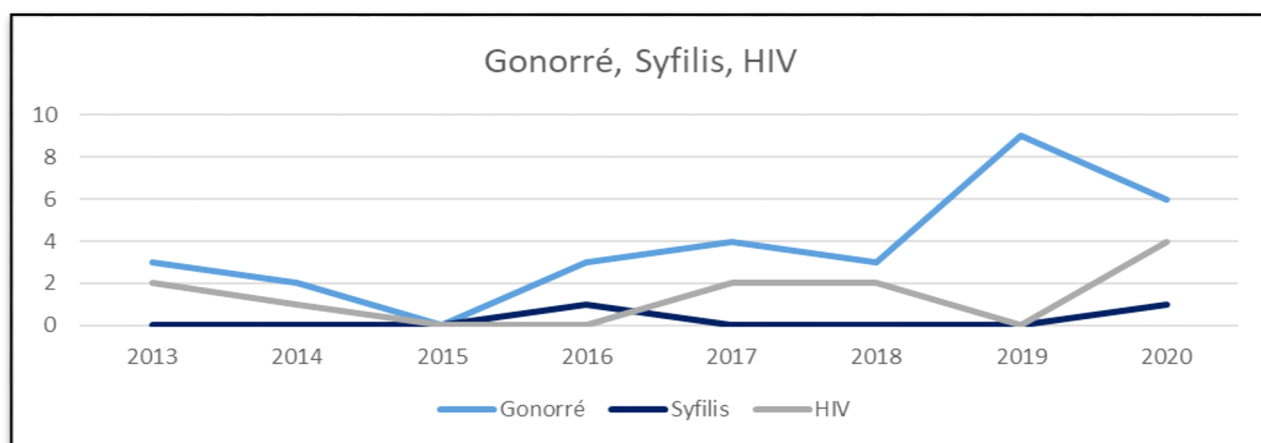
Under 2020 inkom 2221 anmälningar till smittskyddsmyndigheten, att jämföra med 633 anmälningar under 2019. Den stora ökningen beror helt på pandemin av covid-19 med 1865 fall under 2020.

Antalet av övriga anmälningspliktiga sjukdomar nära halverades under året. Med god följsamhet till råd och restriktioner för att hantera pandemin med covid-19 genom att hålla avstånd, tvätta händerna och stanna hemma vid sjukdomssymptom påverkas spridningen även av andra infektionssjukdomar. Ett exempel är influensasäsongen som blev ovanligt lindrig och tog ovanligt snabbt slut.

Sexuellt överförbara sjukdomar, STI-sjukdomar

Antalet klamydiafall minskade från 232 fall 2019 till 172 fall under 2020. Det motsvarar en minskning från 389 klamydiafall/100 000 invånare 2019, vilket var näst högst i landet, till 302/100 000 invånare år 2020. Det var lägre än riksgenomsnittet och Gotland hamnade på plats 11 bland landets regioner.

Även gonorré minskade från nio fall 2019 till sex fall 2020. Däremot noterades fyra fall av HIV under året, vilket är den högsta siffran sedan 2009. Det diagnosticerades även ett fall av syfilis, en person smittad utomlands, det första syfilisfallet sedan 2016.

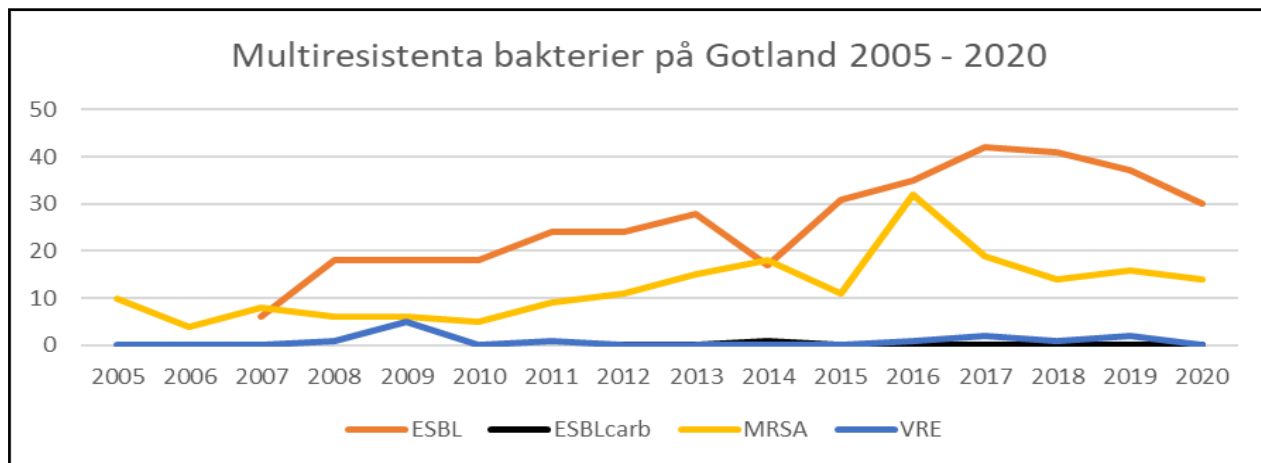
Hepatiter

Hepatit B: Under 2020 anmäldes fem fall, samtliga symptomfria smittbärare smittade utomlands.

Hepatit C: Av hepatit C noterades sju nya fall. Fyra fall hade smittats pga intravenöst missbruk, ett i samband med tatuering, ett inom vård i Sverige på 70-talet och ett vid sjukhusvård utomlands.

Multiresistenta bakterier, MRB

Situationen på Gotland avseende anmälningspliktiga multiresistenta bakterier bedöms som stabil. Antalet anmälda fall av ESBL och MRSA var något färre 2020 jämfört med 2019. Inget fall av VRE eller ESBLcarb noterades.

Mag- och tarminfektioner

Campylobakter: Det anmäldes 20 fall av campylobakter på Gotland under 2020, att jämföra med 52 fall under 2019. Av dessa var tre personer smittade utomlands. Fyra personer var folkbokförda på fastlandet och diagnosticerades på ön i juli och augusti.

Salmonella: Sex fall av salmonella anmäldes. Två var smittade i Sverige och övriga utomlands. Ett fall visade sig vid typning vara samma stam som ett nationellt kluster om totalt 13 fall med fortsatt okänd smittkälla.

Mykobakterier

Tuberkulos: Sju personer fick diagnosen TBC under 2020, vilket är en tydlig ökning. Sex av dessa var smittade utomlands. Ett fall var en inhemsk smitta med TBC i en infekterad led.

Invasiva bakteriella infektioner

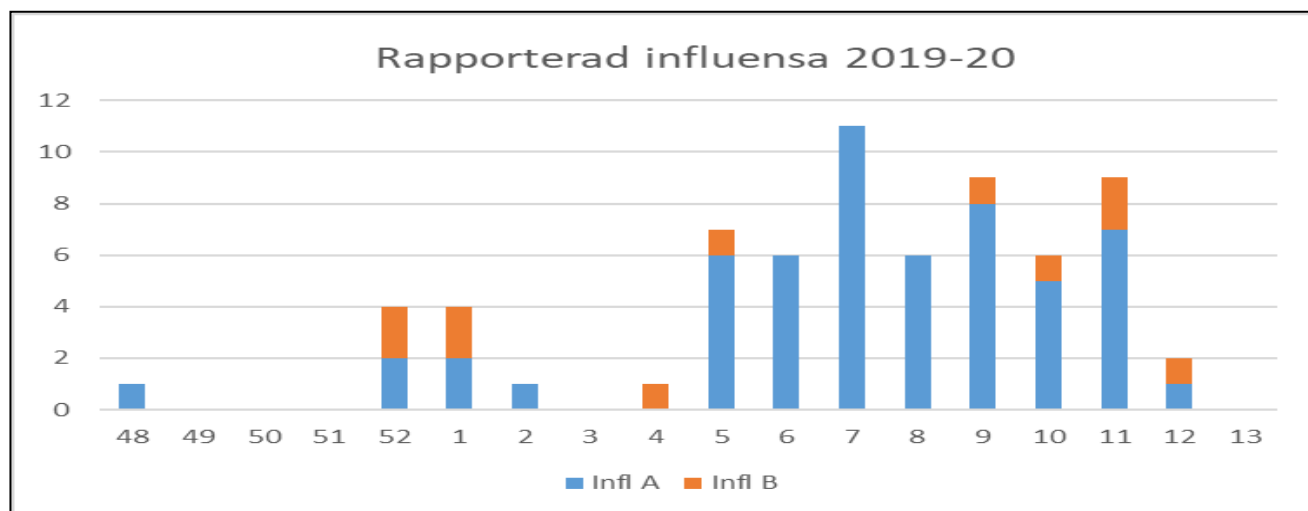
Under 2020 anmäldes ovanligt få fall av invasiva bakteriella infektioner. En av de som fick en invasiv haemophilusinfektion var vaccinerad, den andra inte, bägge drabbades av lunginflammation. De som drabbades av invasiv pneumokocksjukdom hade lunginflammation, en vaccinerad vuxen och ett ovcinerat barn. En äldre person konstaterades ha listeria i blodet.

Övriga infektioner

Badsårsfeber (Vibrioinfektion exkl kolera)

Infektionen drabbade en person under 2020 med allvarlig mjukdelsinfektion efter bad i bassäng och i hav.

Influensa: Influensasäsongen 2019-2020 slutade redan v 12. Endast 53 fall av influensa A konstaterades och sju fall av influensa B.

Influensasäsongen 2020-2021

Säsongens vaccinationskampanj mot influensa startade den 3:e november 2020. Vaccinet Vaxigrip Tetra är ett tetravalent vaccin där det ingår fyra vaccinstammar, två stammar av influensa A och två av influensa B. För att minimera risken för smittspridning av covid-19 i samband med vaccinationerna mot säsongsinfluensa genomfördes vaccinationskampanjen med endast bokade besök istället för sedvanliga drop in-mottagningar. Utvärderingen av vaccinationskampanjen sker i mars månad.

Hittills har det inte konstaterats något fall av influensa A eller B på Gotland och endast enstaka fall i Sverige.

Covid-19 - pandemin och vaccinationer

Den 11 mars 2020 förklarade WHO utbrottet med SARS-CoV-2 som orsakar sjukdomen covid-19 för en pandemi. Samma dag konstaterades de två första fallen av covid-19 på Gotland. Smittläget förblev hanterbart under våren och sommaren men smittspridningen tog fart under senare del av hösten. 2020 fick 1865 personer diagnosen covid-19, och 21 dödsfall inträffade relaterade till sjukdomen.

Under 2021 har vi hittills sett ett minskande antal fall per vecka. Totalt 2685 fall av covid-19 har registrerats och 44 personer avlidit tom 210225.

I nuläget har vi godkända vaccin mot covid-19 från tre olika tillverkare. Med all sannolikhet kommer fler bli godkända och ingå i vaccinationen av befolkningen. Hur snabbt vi kan vaccinera styrs i nuläget helt av hur snabbt vi får leveranser av vaccin. Folkhälsomyndigheten har tagit fram en prioriteringsordning för vaccinationerna. Den som har störst risk för allvarlig sjukdom och död i covid-19 ska vaccineras först. De största riskfaktorerna är hög ålder och socioekonomisk utsatthet.

De vaccin som just nu används är mRNA-vaccin (från PfizerBioNtech eller Moderna) och adenovirusvektorvaccin (från AstraZeneca). Samtliga godkända vaccin är säkra och effektiva.

Det saknas i nuläget kunskap om vilken skyddseffekt AstraZenecas vaccin ger hos de 65 år och äldre, varför den gruppen rekommenderas mRNA-vaccin tills ytterligare kunskap tillkommer.

Biverkningarna på vaccinerarna är likartade. Det vanligaste är ömhet på injektionsstället och allmänna symptom med feber, muskelvärk eller huvudvärk. Allvarliga allergiska reaktioner har beskrivits men är ovanligt. Genom att vaccinera sig mot covid-19 skyddar man sig själv och andra!

STI-mottagningen

Gotland har under många år haft en hög andel sexuellt överförbara sjukdomar (STI) i förhållande till sin befolkning. Under hösten fattades beslut att tillskapa en komplett STI-mottagning på Gotland, enligt ett förslag från STI-gruppen där smittskydd ingår. Nu vidtar ett arbete för att tillse hur den här mottagningen ska kunna ta form.

Från och med 1 februari 2021 har smittspårningen av STI-sjukdomar tagits över av Sara Wattskog. Smittspårningsblanketter fylls i på samma vis som tidigare och skickas till: Administratör STI-mottagningen, Brömsebroväg 8, 621 42 Visby. Sara träffas säkrast på telefonnummer 070-009 84 90, tisdagar 8.00 - 12.00 samt torsdagar 8.00 - 16.30.

Strama

Användningen av antibiotika minskade påtagligt under 2020. Nationellt förskrevs det under året 237 recept/1000 invånare, en minskning från 285 recept/1000 invånare under 2019. Sverige uppnådde då Stramas mål om max 250 antibiotikarecept/1000 invånare och år, ett mål som länge tycktes närmast ouppnåeligt.

På Gotland förskrevs det 251 recept/1000 invånare under året. Framför allt är det förskrivningen till barn som har minskat. Den största minskningen rör antibiotika som används mot luftvägsinfektioner. För att veta om den minskade användningen kan ha lett till underbehandling med ökat antal allvarliga infektioner som följd har Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen tagit fram en rapport. Där framgår att antalet sjukhusinläggningar och besök för behandling av lunginflammation eller komplikationer relaterade till öroninflammation och halsinfektion har minskat under pandemin.

Antalet mycket allvarliga infektioner, t.ex. hjärnhinneinflammation och blodförgiftning, har inte ökat under perioden. Den minskade förekomsten av allvarliga infektioner beror sannolikt på ökad fysisk distansering, förbättrade hygienrutiner och därmed minskad smittspridning av ett flertal infektioner.

Minskningen av allvarliga infektioner var mest påtaglig hos personer 70 år och äldre.

[Minskad antibiotikaanvändning under covid-19-pandemin har inte lett till fler allvarliga infektioner \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/nyheter/2021/04/minskad-antibiotikaanvandning-under-covid-19-pandemin-har-inte-lett-till-fler-allvarliga-infektioner)

Förändringar i personalgruppen

Maria Amér fortsätter att jobba heltid som smittskyddsläkare tills vidare.

Imke Edsbagge har fått förstärkning på vårdhygien med en nyinrättad tjänst som hygiensjuksköterska inom SOF. Nina Vernersdotter är fn vikarie på den tjänsten.

Vidare har enheten under pandemin förstärkts med vår pensionerade kollega Solgerd Gotvik, som framför allt håller ihop smittspårningarna för covid-19.

Smittspårningen av covid-19 görs av ett team med pensionerade läkare där Sven Montelius, Sven Blomqvist, Christina Kallings Larsson, Staffan Bark, Lars Leksell och Barbro Norrström ingår.

Vårdhygien

Inte minst pandemin har visat oss hur viktig följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler är och vilken effekt hygienrutiner har på smittspridningen. Förekomsten av vinterkräksjukan och influensa i vårt samhälle och även inom vården är nästan obefintliga just nu.

Med en god följsamhet till hygienrutiner och klädregler minskar inte bara den synliga smittspridningen. Det är även ett mycket effektivt sätt att förhindra spridningen av andra smittämnen som t.ex. antibiotikaresistenta bakterier som sprids inom vården men inte ge symtom hos den smittade. Det innebär att vårdgivaren som hanterar basala hygienrutiner rätt förhindrar vårdrelaterade infektioner och uppfyller en viktig patientsäkerhetsfaktor i Regionen.

Sedan hösten 2019 har HSF börjat med ett digitalt system för följsamhetsmätningar till basala hygienrutiner och klädregler som ska genomföras 6 gånger per år. Resultaten visas tydligt på övergripande och enhetsnivå och det blir också mycket tydligt när enheter inte genomför eller registrerar sina mätningar.

Att delta i följsamhetsmätningar har visat sig leda till en mycket bättre praktisk följsamhet till basala hygienrutiner. Därför är deltagandet i mätningen mycket viktigt och samtidigt ett verktyg för att uppnå målen, en 100 % följsamhet.

Punktprevalensmätning - PPM vecka 11 och 12

Under **veckorna 11-12** genomför vården den årliga nationella punktprevalensmätningen (PPM) av BHK (Basala Hygienrutiner och Klädregler) samt VRI (Vård Relaterade Infektioner).

Mätningen av BHK innebär att personalen på vårdavdelning/mottagning/vårdcentral observeras vid patientnära arbete med avseende på följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler.

Mätningen av VRI gäller endast slutenvården, mer information kommer att skickas ut längre fram.

Maria Amér
Smittskyddsläkare/Hygienläkare
Tfn: 0498-26 82 49
maria.amer@gotland.se

Imke Edsbagge
Smittskydd/Hygienköterska
Tfn: 0498/26 80 47
imke.edsbagge@gotland.se

Solgerd Gotvik
Smittskydd/Hygienköterska
Tfn: 0498-26 86 81
solgerd.gotvik@gotland.se

Nina Vernersdotter
Vik hygienköterska SOF
Tfn: 070-509 88 37
nina.vernersdotter01@gotland.se

Susanna Gustafsson
Smittskyddsadministratör
Tfn. 0498-26 86 75
susanne.gustafsson@gotland.se

smittskydd@gotland.se